

PETROSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre 2 kor. Egészévre 8 kor.
Fél évre 4 „ Egyes szám ára 20 fillér

Felölös szerkesztő:

ZADORY KÁROLY.

Laptulajdonos:

FIGULI ANTAL.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke“ szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz czimzendők. — Hirdetések, valamint nyiltéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

A gazdasági cseléd-segélypénztár.

Rendszerint olyan közkérdésekkel foglalkozunk, melyeket a helyi viszonyok és az aktualitás indokolnak.

Ezen irányelv vezérel akkor is, midőn a gazdasági segélypénztár kérdésével foglalkozunk, amennyiben lapunk olvasó — s ezen vidék közönségének számottevő része vagy mezőgazdasággal vagy mezőgazdasággal is foglalkozik.

Szólunk tehát a gazdasági cselédek biztosítási ügyéről:

Okos emberbaráti intézmény az, melyet a m. kir. földművelésügyi miniszter a törvényhozás hozzájárulásával az 1900. évi XVI. törvénycikkkel megalkotott, mert az, igen böles szociálpolitikai alkotásnak alapkövét rakja le s méltánylása annak a viszonyoknak, mely a jó gazda és a józan életű szegény munkás között fenáll.

Sajnálatraméltó tapasztalati tények igazolják, hogy a gazda és cseléd közötti viszonyok lassan, csaknem észrevétlenül romlottak s ezek folytán a munkás osztály is fokról-fokra süllyedt.

A hivatkozott törvény gondoskodik a gazdasági cselédek s hozzátartozóik biztosításáról s ezzel fokozza azt a hűséget és odaadást, mely a gazdasági feladatok sikeres megoldása körül a kölcsönös érdekek szempontjából mulhatlanul szükséges.

Január 1-től kezdődően minden külső gazdasági cseléd biztosítva van Magyarországon — államilag — baleset ellen. Ez a biztosítás úgy

történik, hogy a gazdánál szolgálatban álló minden ilyen külső gazdasági cselédet konskribálnak s minden ilyen cseléd után fejenként évi 1 korona 20 fillér járulmányt vetnek ki és szednek be a községi adóhivatalok az illető gazdától olyképpen, hogy ez az összeg mindig április 1-én, vagy helyesebben a második évnegyedi adófizetés esedékes-évekor lesz befizetendő.

Ha most már ezután bármikor egy ilyen külső gazdasági cselédet, a munkaközben baleset érne: az illető ingyen gyógykezelést, gyógyszert, kötszert és műszereket kap, ezenkívül 61 napig 1—1 korona segélyt. A gazda előlegezi a pénztárnak az orvosi díjat, a gyógyító és egyéb szerek díját, valamint köteles a cseléd egy negyed évi bérét szükség esetén kifizetni; a pénztár pedig — számla alapján — visszatéríti a gazdának az orvosi és gyógyszerdíjakat és a 60 korona segélyt is az ő részére utalványozza ki, az egy negyed évi bér kártérítéseképpen.

Ez az előlegezés és az egy negyed évi bér kifizetése kötelessége a gazdának, melyet ha elmulaszt, — a pénztár az ő költségére gyógyíttatja ugyan a cselédet, ezt és az egy negyed évi bért be is hajtja rajta, de nem térít meg neki semmit.

Ha a cselédet, a gazda tudatos rosszakarata, vagy hibája folytán éri baleset, akkor is fentáll a gyógyíttatási és bérfizetési kötelezettsége, ellenben kártérítésre ilyen esetben igényt nem támaszthat; míg viszont, ha a cselédet nem munkaközben, saját hibájából baleset éri, semmit a gazdán, vagy pénztáron azért nem követelhet.

Az így biztosított külső gazdasági cseléd bé-

réből az 1 korona 20 fillért levonni, vagy ebbe az összeget be számítani nem szabad s aki ezt mégis megteszi, 200 koronáig büntethető.

Baleset alkalmával a gazda a hatósági orvos segélyét veheti igénybe s ha a baleset külterületen történt, az orvosnak a község köteles ingyen előfogatot adni.

Íme, ezek a gazdát és munkást közvetlenül érdeklő rendelkezései az új törvénynek, miket jól az emlékébe vésni, minden gazdának önmaga iránt való kötelessége.

A gazdálkodás fogalma nem csak a földtúrás. A vállalatok kocsisai például, szintén gazdasági cselédek s ezek is tagjai a cseléd-segélypénztárnak.

Íz urikányi rablógyilkos.

Említettük annak idején, hogy hunyadmegyei nyá-örök egy romániai vámtisztet, egy román vámőr-katonát holtra s egy katonát félholtra vertek.

Tudósításunk alapján több fővárosi lap közölte a szenzációs esetet, melynek gaz tetteseit a román és magyar csendőrség erőlyesen nyomozta, míg végre a petrozsényi csendőrség felderítette a tényállást a következőkben:

Mezsán Danile urikányi (Hunyadn.) lakos 1900 évi december hó 2-án Pajuson, az ottani román fővamos: Komornicsán Györgynél azon feljelentést tette, hogy a Kraku Peszaku nevű romániai havas részen több urikányi lakos jogtalanul juhnyáját legeltet. A fővamos Kosztandinészku Tamás pajusi vámhivatalnokot, Popa Juon vámőrt, Dedu György ottani lakost és 4 romániai 18. ezredbeli határőr katonát a helyszínre küldötte, deezemb. 7-én, hogy a feljelentés a párságáról meggyőződést szerezzenek. Ezek a helyszínen konsta-

„Petrozsény és Vidéke“ tárczája.

A ki egyszer boldog.

— Na, csakhogy jössz te is, — kiáltá, csaknem egyszerre a terrazon ülő két fiatal ember, a feléjük közeledő Barna Zsigmondnak.

— Régóta várunk, már azt hittük, nem is jössz el, — mondá kezét nyujtva Lányi.

— De nézd Ferencz; mily piros Zsiga, — figyelmeztetvő barátját Szöke, — bizonyosan valami szép leányt látott s fásult szíve lángra lobbant.

— Ideje is már, hogy szíve szerelemre gyúladjon, hogy ne buslakodjék, hisz eleget kesergett Szerénája után, — felelé Lányi, kezét nyujtva Barna Zsigmondnak, ki a két fiatal ember közt foglalt helyet.

— Igazatok van, szép asszonyt láttam fiuk és ennek lelkeből örömet. Három év óta most láttok először örülni, de aligha fogtok többé látni.

— Talán azt a szép asszonyt is gyászolni akarod, ki örömed okozója... Hogyan, varázslott derűt örökborus homlokodra?

Barna Zsigmond ránézett a két ifjura s aztán minden bevezetés nélkül beszélni kezdett:

— „Ó, asszonyom, hihetek-e szeméimnek, jól hallok-e? Viszont láthatom kegyedet, kit elraboltak tőlem s ezzel én élőhalottá lettem s a fényes tervek, melyeknek megvalósulásához a lelkesítő és biztató reményt a kegyed bírásanál gondolata ébreszté fel bennem s a hír és dicsőség, melynek eléréséhez tettevagyó lelke-

met kegyed kalauzolhatta volna; megvalósulni látszanak most, midőn önt viszontláthatom. De, nem, nem futok lidérczény után. Ez a káprázat, újabb csalódása boldogtalan életemnek.

— Nem, Béla — felelte ő, Szeréná; — való, édes való. Én vagyok a te Szerénád, szabad vagyok, szeretlek, most nem választ el semmiféle földi hatalom egymástól... és a nyakamba borult.

— Barátim, hogy mit éreztem e pillanatban azt sem kimondani, sem leírni nem lehet. Elvesztett boldogságom üdvösségét, menyországomat adta vissza ez a pillanat. Éreztem azt a varázst, mely tekintetből felém sugárzott, hallám annak a melegen érző szívnek dobogását, a kebel lázas pihégesét. És ez mind elég arra, hogy a fájdalomtól összetört szív, új életre erősödjék, szerelemre gyúljon.

És ezt oly hévvel, önmagából kikelve, szinte lázas hevülettel úgy beszélt el, hogy Szöke János és Lányi Ferencz — Barna Zsigmond legjobb barátai — összesugáltak:

— Ez az extázis, a bús-komor léleknek ezen gyors átváltozása természetellenes. Nézd, valami lesz vele, hidd meg, az areza mint sugárzik az örömtől, a megszokott sápadtságot élénk pir váltotta föl; a kedélybeteg fiu egyszerre vidám lett. Félek, — mondá Lányi, — hogy az öröm megüli, vagy a szerelmi csalódás megzavarta lelke harmóniáját.

— Sokáig tartott s mégis, oly hamar elmúlt ez a boldogság, s midőn kibontakozott karjaimból és magam mellé vont a pamlogra oly ahitattal hallgattam őt mint a Mestert tanítványai.

— „Mikor én még kisleányka voltam, félrevonultam

töltöttem — regényeket olvasgatva — napjaimat a kerti lugasban és vágytam a szerelemre.... Megismertelek tégedet és vágytam mindig közeledben lenni. Ha egy nap nem láttalak, kedvetlen lettem, nem találtam szépek virágos kis kertemet, nem találtam semmi varázs bű-bájt kedves kanárim énekében, csak bolyongtam ide-oda egész nap, mintha valamit elveszítettem volna s csak később jöttem rá, hogy valóban elveszítettem valamit és az a valami: a szívem volt.... Üresnek találtam nekifüled a világot, csak az ábrándvilág létezett akkor számomra s abban a világban mindig megtaláltalak, együtt voltunk ottan mindig, rózsaködbe burkolva.

— Hogyan, te találkoztál Szerénával? — kérdé hirtelen Szöke Pista.

— És beszéltél vele? — vágott közbe Lányi.

Barna Zsigmond mitsem szólt, csak intett, hogy üljenek vissza helyeikre, aztán esügetett a pinczérnek, hogy pezsgőt tegyen az asztalra.

A három fiatal ember egy pillanatig szótlanul ült az asztalnál, kiki a maga gondolatával foglalkozott, míg végre a csendet Barna Zsiga törte meg és beszélni kezdett:

— Boldog, szerfölött boldog voltam e pillanatban! De hát hogy is ne?... Az elvesztett kedves ajkáról hallani e szavakat!... Ó, többször zártam le ajkait csókjalommal de ő beszélt, tovább:

— Tudod, hogy nem akartam férjhez menni máshoz, csak te hozzád, de mit tehettem én, én a gyenge leány a szilói vasakarattal szemben?! És most, most a tied vagyok, mint dija a párbajodnak. Szeretsz-e még Zsigmond? — kérdé tőlem és nyakamba borulva zokogott.

tálták, hogy két paraszt ifju (19—20 éves) 140 db. juhot romániai tilalmasterületen legeltet. Igazolásra felhivatván, az egyik nyájór felmutatta határátkeleési igazolványát, mely Fogas Juon, Györgye, Dumitru és Ming Ilie urikányi (hunymegyei) lakosok nevére volt kiállítva. Ezt az igazolványt Kosztantineszku vámhivatalnok zsebébe tette s a juhokat összeretelvetve Runk község felé hajtatta. A letartóztatott két nyájór, Fogas Juon és Mink Ilie, könyörögtek a román vámhivatalnoknak, hogy engedje őket juhaikkal együtt szabadon, de ez kijelentette, hogy nem teheti.

Utközben Fogas Juon azt mondta, hogy a Krakú-Peszaku havasra küldött még több magyarországi juhnyáját is legeltetnek. A román vámhivatalnok 2 román katonával Dedu Györgyét visszaküldte s Fogas kalauzolta őket, a ki egy kedvező pillanatot felhasználva magyar területre menekült s a román katonák tovább nem üldözhettek.

Ez alatt Kosztantineszku vámtiszt lassan tereltette a juhokat a két katonával Runk község felé. Ming Ilie csendesen haladt mellette. Egy helyen, hol a vámtisztet a sűrű bokrok elfődték a katonák szeme elől, Ming a vámtiszt háta mögé került s egy súlyos bottal úgy fejbe ütötte, hogy az szörnyet halt. Ming ezután a két katonához ment s midőn ezek kérdezték, hogy hol van a vámtiszt, azt mondta nekik, hogy elment az ösvényen a községbe, mert kiegyezett vele s megengedte, hogy a juhokat haza hajthassa. A katonák ennek nem tartak hitelt s tereltek tovább a nyáiat. Ming Ilie mellettük haladt s azon katoná háta mögé került, a kinél töltött fegyver volt s hátulról egy botlúttal földre terítette. Azonnal meghalt. A másik — fegyvertelen — katonát ezt látva, futásnak eredt, de Ming utólrta s azt is leütötte és a juhokat magyar területre, haza. Urikányba hajtotta.

Fogas Juon elmenekülése után a Krakú-Peszaku havasra küldött 3 román katonát visszatért s szembejött velük a legutóbb leütött román katonát, ki nem halt meg, de a két keze el volt törve s fejéből folyt a vér. Ezek azután megtalálták az agyon ütött vámtiszt és katonát holttestét.

Hullabonezoláskor megtalálták a vámtiszt zsebében a határátkeleési igazolványt. Ez vezetett a tettesek nyomára, kiket Illyés Lajos petrocsényi esendőrmester két társával kerített kézre s dícséretes ügyességgel kiderítette a tényállást.

A szurduki határvonalnál szembesítette Papp Jenő dévai kir. törv. vizsgálóbíró Fogas Juont és Ming Ilit a román katonákkal, kik azonnal felismerték utóbbiban a gyilkost, előbbiben pedig az elmenekült másik nyájórt.

Fogas a szembesítés után azonnal, Ming Ilie azonban csak később ismerte be a leírt tényállást s azt, hogy a vámtiszt aranyórát s aranyláncát 100 frank-

kal együtt és az agyon ütött katonának 20 frankját is elrabolta.

Tettesek és a határátkeleési igazolványban megnevezett gyanúsítottak a dévai kir. ügyészség börtönében vannak. A beismerésben lévő Ming Ilie urikányi rablógyilkos 19 éves.

Hátszegen elfogot kasszabetörök.

Szervezett kasszabetörő-banda elfogatásáról értesíti lapunkat hátszegi tudósítónk, a ki a szenzáció esete mint szemtanú és a rendőrségnél szerzett információ alapján a következőkben ismerteti:

Január hó 27-én táviratot kapott a hátszegi r. főkapitány, hogy 12 notórius kasszabetörő Hátszegre érkezik s az ottani takarékpénztárba akarnak betörni. Hátszegen négy pénztárat van s a főkapitány mindegyiknek az igazgatóját a szükséges elővigyázati intézkedésekre figyelmeztette, kik minden feltűnés nélkül megtették a kellő intézkedéseket. Lenkesz József főkapitány körültekintően és minden feltűnést kerülve a rendőröknek és Takács János rendőrbiztosnak megadta a kellő utasítást s maga is figyelemmel kísért minden gyanús jelenséget, minden feltűnő mozanatot s látta, hogy d. u. 4 óra tájban egy paraszt kocsin 5, bányai paraszt ruhát viselő idegen férfi érkezik a városba, kik, midőn a hídhoz értek ott leszálltak a kocsirol s a hídkorlátra könyökölve beszélgettek 10—12 perzig s aztán felültek a kocsi s visszafordulva továbbhajtottak.

Esti 9 óra tájban az említett 5 férfi ugyanazon kocsin s másik kocsin 4, hasonlóan öltözött férfi behajtatott a Doboz Tódor-féle koresma udvarába. A főkapitány és rendőrbiztos minden feltűnés nélkül figyelemmel kísérték őket annál is inkább, mert gyanút keltett, hogy a lovakat ki sem fogták a kocsirol.

Az ismeretlen érkezők közül hárman eltávoztak s a „Hatiegama” takarékpénztár kapuján be akartak menni, de csakhamar visszatértek s reggelig, hol a koresmában, hol az udvaron lézengtek. Nem feküdtek le.

A rendőrség reggelig talpon volt, de a fellépés idejét az eredmény kockázatát nélkül elérkezettnek nem látta. 28-an reggel 7 órakor a kijáratához rendőröket állítva a főkapitány bement a koresma udvarba hol az említett gyanús egyének közül csak egy volt, a többi a pénztárak előtt járkált a városban. Ezeket is szemmel tartatta.

A kapitány kérdegetni kezdte a kocsirol örökölt embert, ki azt mondta, hogy a hátszegi vásárra jöttek, marhakupeczek s torontálmegyeiek. A kapitány kutatni kezdett a kocsirol lévő szóna között s előbb egy kétesővű töltött puskát, majd egy zsák akadt a kezébe, melyben reszelék fészítő-rudak fészítő pántok, csavarhajtok stb. voltak. Az ismeretlen ember erre el-

futott, de a kapunál a rendőrbiztos nyakon csípte. Az adott jelre, a többieket feltűnés nélkül figyelemmel kísérő rendőrök s a rendőrbiztos a másik nyolcra is pár perc alatt a koresma udvarára kísért. Itt a rendőrfőkapitány kijelentette, hogy le vannak tartóztatva s rendőrökkel körülvéve kísérték őket a városházához, hol az egyik letartóztatott a kapu előtt hirtelen ledobta bárányszőr bekecsét s futásnak eredt. A többiek is olyan mozdulatot tettek, mintha menekülni akarnának, de a rendőrbiztos revolverét nekik szegezve kijelentette, hogy a ki megmozdul — lelővi. Ezeket aztán börtönbe zárták.

Egy rendőr a menekülő után futott, de nem érte utól. A járókelők meg nem merték feltartóztatni, mert egy hosszú kést villogtatott kezében s azzal fenyegetődzött.

Ezalatt nagy néptömeg gyűlt a városháza elé s egy hátszegi timár: Vassi Tódor elő áll s kijelenti, hogy elfogja a menekültöt, ha egy lovat adnak neki. A r. főkapitány kifogatta a legközelebb volt kocsirol az egyik lovat, a timár egy pillanat alatt rajta volt s egy rendőr kardját átvéve, kérdezte hogy mit tehet az illetővel:

— Élve, vagy halva kerítse kézre. Mondá a rendőrfőkapitány. Minden felelősséget magamra vállalom.

Az illető nyilsebesen elvágott. A menekülő már közel volt a sűrű erdőhöz, de a timár eléje került. A hegyoldalban megkezdődött a küzdelem az üldöző és üldözött között. Utóbbi szembeszállt lovas üldözőjével s bámulatos ügyességgel igyekezett a lovat leszarni. De a timár, — kiszolgált huszár — ebben megakadályozta.

Országos vásár volt. A küzdelem egy magaslaton ezer és ezer ember szemelátára folyt le, kik visszafajított lélekzettel néztek a páros-viaskodást 7—800 lépésnyi távolságból.

A timár fejére vágott kardjával a betörőnek, a ki elbukott, de rögtön felugrott s tovább szurkált a ló és lovas felé. Egy újabb karkesapással földre terítette ellenfelet a timár s lóvaról leugorva, kiesavarta kezéből a hosszú kést.

Ekkorra az üldöző rendőr is odaért s a talpra állított betörőt gallériáján fogva a börtönbe kísért a timár segítségével, kinek elgörbült kardja véres volt a letartóztatottak fején és arcán ejtett — de nem vészélyes — vágásoktól.

Az oláh-paraszt ruhát viselő betörőknél összesen 18 korona volt, mindannyian erőteljes, sőt hatalmas erejű fiatal emberek s nem a paraszt-osztályhoz tartozónak látszanak, de kiltüket a további vizsgálat fogja kideríteni, melynek érdekében erős rendőri fedezet alatt átszállította őket a hátszegi r. főkapitány Karánsebesre.

— En átöleltem, csókoltam és sirtam örömben, mert hát vágyaimat, ábrándjaimat láttam megvalósulni és boldognak éreztem magamat!....

— O, hisz tudjátok mi az a boldogság ugy-e?.... az, mikor az embernek nincsenek már vágyai.... Nos nekem nem voltak ekkor vágyaim, tehát boldognak éreztem magamat. De ez a boldogság nem sokáig tartott, mert fölébredtem és még ekkor is görcsösen öleltem párnámat. Ezért van ma jó kedvem.

Hogyne volna most jó kedvem, midőn boldog voltam egyszer én is — álomban.

Lányi és Szőke két könyecsepet láttak aláperegni arezán s e két könyecse a képzelt boldogságért hullott alá.

Három hosszú év múlt el a fentiek után és a három ifju festő csak dolgozott s nevük csakhamar ismertté lőn mindenfelé.

Barna vált ki közülök. Az ő képei mindenütt nagy feltűnést keltettek a bámulat és tisztelet nyilatkozatával hódoltak neki.

Nem lett elbizakodott, csak dolgozott tovább, az ő kis világában, műtermében — mint ő mondogatta látogatóinak. A kitüntetések, dícséret, mind nem érintették, fásult keble a beesvágyat nem ismerte. Buskomor areza, hideg közönye, érzéketlenség tüntette föl és ismerősei sehogysém bírták összeegyeztetni magaviselését képei hangulatával.

A képek mely érzelemről tanuskodtak, az ő márványára pedig hideg nyugalmat, közönyt mutatott.

Visszekerdes okát csak két, tőle messze elmaradt festő társa tudta: végre aztán a titok kippattant s a lányos mamak elűzni óhajtották komorságát.

Hasztalan volt minden.

Házasságára célzó nyilatkozatokra röviden felelt:

Megmaradok az én komor, rideg magányomban, hisz az egy kis világ nekem! Ott nem sebzí meg a szívem semmi, nem éri csalódás. Vágyaimat, festékeimet hagyjátok meg nekem, s hirt, dícséretet, mindent, mindent elengedek, csak lelkem érzelmét, vágyaimat, ábrándjaimat engedjétek megfestenem.

Aztán még jobban elzárkózott és sokáig nem lehetett róla hallani egyebet, mint hogy egy nagy képen dolgozik, melyet a tavaszi tárlaton szándékszik bemutatni.

A műértő és műpártoló közönség türelmetlenül várta az ifju művész legújabb művét.

A tárlat nagy ünnepséggel nyitott meg, a Barna Zsiga festménye a legmerészebb reményeket is tulszáryalta.

A lapok hasáboakat irtak róla s ő volt mindenütt és festménye, a közbeszéd tárgya.

„Aki egyszer boldog” című festménye meghódította a legnagyobb kritikuskokat is és egyuttal betekintést engedett a művész lélek-világába s teljesen érthetővé tette búskomorságát, közönyt minden iránt.

Tárgját a legnagyobb sikerrel oldotta meg: az álmot, illetőleg azt a csalódást, mely az ébredéssel jár, oly élénk színekkel, oly élethűen festette meg, hogy a remek mű szemléltetővé tette a csalódott szív fájdalmát, melyre a vágyódó lélek csalódása, a boldogító álom nyújt enyhítő balzsamot. És felismerték a csalódott ifjubarban őt, a nagy művészt, a nőben ideálját Szerénát, ki a háttérben, mint valami ködszerű alak elhalványul

A kép előtt nagy tolongás támadt, mindenki látni kívánta s a magyarázatok, a dícséret, a kérdések zaja töltötte be a termet.

Barna Zsigmond egy szomszédos terembe félre vonult. Gondolatokba merülve neki támaszkodott a kárpított falnak, mintha nem is a földön volna, mintha az égi képzelt világ lakói közt lenne, ott állt szótlanul, összefont karokkal.

A zsvaj érintetlenül hagyja, azt nem is hallja, csak néz maga elé egy pontra, magáról és mindenről megfeledkeve.

Álmodozásából egy lágyan esengő női hang riasztja föl:

— Zsigmond! — szól a nő.

A művész megrezzen, végig simította homlokát és révedezően nézett az előtte álló fekete fátyolos nőre.

— Hát már nem ismer?! — kérde a nő.

— Lehetséges-e? Szeréna!

A művész hangján a váratlan meglepetés, az öröm és a szemrehányás jutottak kifejezésre. Bágyadt tekintet merően a nőre szegte. Ajkai susogtak valami érthetetlen szókat. Majd labolygó léptekkel vándorolt a közelben lévő pamfloghoz s midőn arra lerokadt, Szeréna önfeledten felsikoltott.

A tárlat látogatói, kíváncsiságtól vonzatra oda siettek s az alélt férfiben s az előtte térdelő nőben felismerték a tárlat szenzációját képező kép alakjait s egy odásiető orvos konstata, hogy a túlfeszített munkában kimerült férfi aggasztó állapotát, lelki rázkodtatás idézte elő s intézkedett hogy lakására szállítsák.

Szeréna ápolt a beteget, ki midőn felnyitotta szemét, álma látni megvalósulni. Odavonta Szerénát magához és láztól égőn mondá:

KÜLÖNFÉLEK.

— **Esküvő.** Folyó hó 12-én d. u. 4 órakor esküszik örök hűséget Petrozsényben Hauer József m. á. v. hivatalnok, tart. m. kir. honvédhadnagy, Pick Sámuel és neje Braun Teréz urnő kedves, művelt és bájos gyámlánya: Annuska kisasszonynak. Szívből gratulálunk a megkötendő szép frigyhez.

— **Halálozás.** A pátriárkális időknek egy tipikus alakja: Galaczi Buda Elek földbirtokos, volt 1848-as törzstiszt és nemzetőr százados, mult hó 24-én Alvinczen elhunyt 94 éves korában. A boldogultban járásunk főszolgabírája, Buda Károly, édes atyját vesztette, ki a közéletben nem kívánt szerepelni, hivatal nem vállalt és közbeesülésnek örvendett minta gazda volt. Részt vett Bem táborában, mint honvédtörnagya a legnevezetesebb csatákban s a piskii ütközetben tanúsított vitézségeért Bem tábornok kitüntetésben részesítette. Ez volt életének legfőbb büszkesége. Haláláról a mélyen szomorodott család a következő gyászjelentést adta ki:

Galaczi Buda Ede, Buda Károly főszolgabíró, Buda Ádám és Buda Zsombor mint fiai, jankafalvi Csató János kir. tanácsos, — alispán, mint sógor, mélyen megszorodott szívvel tudatják, hogy Galaczi Buda Elek földbirtokos, volt 1848-as honvéd és később nemzetőr százados 94 éves korában, folyó hó 24-én este 7 órakor rövid szenvedés után Alvinczen elhunyt. Földi maradványai folyó hó 26-án d. u. 2 és fél órakor fognak az ev. ref. egyház szertartása szerint az alvinczi ev. ref. temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Legyen nyugaloma csendes! Alvincz, 1901. január hó 25 én.

— **Népszámlálási adatok.** Említettük, hogy Petrozsényben a mostani népszámlálás alkalmával 7896 lakos iratott össze. Felülvizsgálat alkalmával ezen létszám 7921-re helyesbítettett. Nem lesz érdektelen fel- említeni, hogy 10 év előtt: 3774 és 20 év előtt 2906 lakosa volt Petrozsénynek. Petrilla lakosainak száma jelenleg 4498, (10 év előtt volt 3471); Bani- czának van 789 (volt 505); Merisórnak van 708, (volt 648); Krivádiának van 263, (volt 265), Livazénynek van 3372 (volt 3866) lakosa. Megjegyezzük, hogy 10 év előtt Petrozsénynek a Málleántúli része (1200—1300 lélek) Livazényhez számított. A Felső-Zsili közsé- gekből még nem érkeztek be az adatok. Tíz év előtt

— Ugy-e özvegy vagy és szabad? mond, o, mond, hogy az!.....

— Özvegy vagyok és szabad édes — szolt a nő magához vonva a férfi fejét s ajkuk egy hosszú csókban forrott össze.

— Mond, hogy enyém leszesz, hogy nem hagysz el — esenget tovább a férfi.

— Tied, örökre. Ajkukon a szó elhalt, csak nézték, nézték egy- mást s a szemek beszéltek.

Majd megszólalt a férfi: — Nem, ezt a nagy örömet nem élhetem tul. Eddig volt az én életem sorsa.....

— Ne, o ne mond azt, — hát itt hagynál engemet, kit ugy szerettl? hát nem kívánsz boldogítani, nem kívánsz könyeimet, felszáritani, melyeket boldogságunkért hullattam.

— Ó, mily szívosan tenném!..... sohajtott a művész.

— Te meggyógyulsz, szeretni fogjuk egymást, felidézzük a boldog órák emlékeit és boldogok leszünk... A férfi tagadólag intett fejével.

— Ugy-e szeretni fogsz és boldogok leszünk? — ismételt Szeréna a kérdést.

— Már az vagyok; életemben először, — sugá a beteg. Az Ég megengedte, hogy egyszer boldog legyek.

— Solon a görög böles nem mondott igazat, mi- dőn azt mondta, hogy halála előtt senki sem boldog, mert én az vagyok.

A művész ajka odatapadt a Szeréna ajkához, feje aláhanyatlott, a sokot szenvedett szív nem dobogott, a hglalos ágyán kitüntetett művész megszűnt élni.

A remeket alkotó kezek aláhultak s a halálra vált arez nyugodt szép vonásai kifejezték, hogy.....

— Egyszer mégis boldog volt.

R. A.

volt e Zsilvölgy, a petrozsényi járás lakosainak száma 18562, most 30 ezer körül lesz.

— **Áttérés az izraelita vallásra.** Golea Terentius gör. kel. vallásu lupényi lakos beleszeretett Mojsze Kozák lupényi lakos esinos leányába, a kiért a mult nyáron egy pénzügyör agyon lőtte magát. A leány nem idegenkedett az ifjutól, ki tisztességes szándékkal közeledett hozzá, de az apa csak azon esetre volt hajlandó a házasságra lépésbe beleegyezni, ha a fiatal ember a zsidó vallásra tér. És ez beleegyezett ebbe is, alávetvén magát az izraelita vallás által előirt eljárásnak. Az érdekes házasság legközelebb megkötetik.

— **Táncvigalom.** Folyó évi február hó 16-án, jövő szombathoz egy hétre a „Salgótarjáni Köszönbánya Részvény-Társulat” altisztjei a Prokopp féle vendéglő helyiségeiben a helybeli gymnasium, valamint az altisztí olvasóköri könyvtáralapja javára táncvigalmat rendeznek. Személyjegy: 2 kor. — Családjegy 3 korona. Kezdeté esti 8 órakor. Felülfizetések köszönettel fogad- tatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Jó cigányzenéről a rendezőség, jó ételek és italok kiszolgálásáról a ven- déglős gondoskodik. Előre felhívjuk rea az érdeklődők figyelmét.

— **A farsangzáró- bohó és zeneestélyre,** mely f. hó 19 tartatik a Wagner-szálloda összes termeiben, nagyban folynak az előkészületek. A dalárda, a női és zenekar vetekedve igyekezik, hogy a változatos műsor minél kellemesebb szórakozást és élvezetet nyújtson.

— **Községi- és körjegyzők öröme.** A közigazgatásnak annyira tulterhelt napszámosai, a községi és kör- jegyzők is részesülnek a kormány jóakaró gondosko- dasában, mely legutóbb abban nyilvánult, hogy a bel- ügyminiszter elrendelte, miszerint egyik vármegye (Csong- rád) községi jegyzőinek nyugdíj jogosultságába a mil- leniumi esztendő háromszorosán számítassék be. Tudomásunk szerint a hunyadmegyei s általán az or- szág jegyzői ugyanezt kérték s ha a csongrádmegyei- eknek megengedte, bizonyára a többieknek is megen- gedi ugyanezt a belügyminiszter. Ezek szerint tehát a jegyzők egyszerre két esztendővel öregbitik a nyugdíjra való jogosultságukat a tényleges szolgálatban eltöltött éveken felül.

— **Köszönet nyilvánítás.** Szokol Miklós petrozsényi birtokos ur kegyeskedett a lupényi gör. kath. egyház részére a szentmise áldozatnál és az áldozás szentségének kiszolgáltatásánál használandó kenyérhez lisztet és bort, továbbá az egyházi szertartásnál használt tömjén s gyertyát egész évre adományozni, illetve felajánlani, mely vallás-kegyeleti nemes áldozatkésztségért halás köszö- netét nyilvánítja:

A lupényi gör. kath. hitközség előjárósága.

— **Köszönet nyilvánítás.** Kun Robert néhai ta- nártársunk a „Hunyad” szerkesztőjének síremlékére. u- jabbán adakoztak: Partai Géza országos állatfelügyelő Budapest 10 korona, Mihály Elemér főrealiskolai ta- nár Győr, Málász József ministeri számtiszt Budapest 5—5 koronát, Doby Antal történelíró Homonna 6 k., Jakab Ödön főrealiskolai tanár a Petőfi Társaság tit- kára, a Kisfaludi Társaság tagja Budapest és Ostrok Mihály főrealiskolai tanár Eger 4—4 kor., Rajner Ig- nác főrealiskolai igazgató Budapest, Török Árpád fő- szolgabíró, Pasztóhi Tibor kir. járásbíró, Puj Árpád jegyző mind három Pujról, valamint Hercz Henrik, Hercz Rezső, Kohn Samu, Petrozsényből, Breier Lipót és Biró Stern László műegyetemi halgatók Budapest- ről 2—2 kor., Szilágyi Ferenczné, Ringler Mór Pujról 1—1 kor. összesen 67 kor. Az első közleménnyel együtt 167 kor. A szives adományokért halás köszö- netemet nyilvánítva tisztelettel felkérem volt tanítvá- nyainkat, az igen tisztelt szülőket és a Petrosény és Vidéke olvasó közönségét a megyei pénztáratokat sziveskedjenek adományaikkal megemlékezni. A kik gyűjtőívet ohajtanak, azzal is szolgálhatunk.

Téglás Gábor.

— **Köszönet nyilvánítás.** Boldogult édes atyám: Jannitzky Jakab temetése alkalmából nagys. A n d r e - i c s J á n o s bányaigazgató ur kegyes volt megengedni, hogy a bányazenekar a gyászkiéretnél részt vegyen: a bányazenekar mélyen tisztelt tagjai pedig a zenealapból nyert 38 korona illetményüket részemre, a teljes árvaságra jutott részére átadni sziveskedtek. Mindezekért bánatos szívem leghálásabb köszönetemet nyilvánítom.

Jannitzky Regina.

— **Beteg iparossegéd joga.** Valamennyi segédet és tanonczot tartó iparost közelről érdekelheti az a ha- tározat, amelyben a kórházi költségek viselése tárgyá- ban a kereskedelemügyi miniszter egy esetből kifolyó- lag a következőket jelentette ki: Ha a munkaadó a be- jelentést elmulasztja s a munkás megbetegedés esetén orvoshoz fordul, vagy kórházban gyógyítja magát, kénytelen lesz az orvosnak vagy a kórháznak a gyó- gyítási költségeket megfizetni, mert a betegsegélyezési pénztár nem tartozik nála be nem jelentett alkalma- zottnak betegségi költségeit megfizetni. Az orvos, vagy nem nyilvános jellegű kórház a gyógyítási költségnek megfizetését per útján is követelheti az alkalmazottól s az ily per a rendes bírói utra tartozik, mert ez nem oly ügy, amely az 1891. XIV. t. cz. alapján döntendő ei. A nyilvános jellegű kórházak a betegápolási költsé- geknek az alkalmazottól való behajtása tekintetében az 1898 XXI. törvényezikk értelmében intézkednek. Az al- kalmazottnak megtérítési igénye azonban a munkaadó ellen az 1891. évi XIV. t. cz.-ben szabályoztatván, an- nak érvényesítése az ott megszabott uton, még pe- dig a 77 § hoz képest az 1884. XVII. t. cz. VII. feje- zetében megállapított iparhatóságok előtt az ott előirt módozatok szerint történik.

— **A népiskola tanterve.** Az országos közoktatási tanács állandó bizottsága e hó 29-én tartott ülésében megkezdte az osztatlan elemi népiskolai tanterv kér- désének tárgyalását. Az állandó bizottság már 1899- ben elkészítette a hattanítóju osztott népiskola tan- tervét, melyet jóváhagyás végett fel is terjesztett a közoktatásügyi miniszterhez, hogy ennek döntéséhez képest kezdhesse meg az osztatlan népiskolai tanterv kérdésének megoldását. Wlassics Gyula miniszter ez ügyben véleményük nyilvánítására hívta fel a királyi tanfelügyelőket és tanítóegyesületeket. E felhívásra 53 jelentés érkezett be, közülök 28-an az egységes, 23-an a külön tanterv mellett nyilatkoztak, E vélemények beküldetvén a tanácshoz, ennek népiskolai szakbizott- sága készített róluk összefoglaló jelentést; de konkrét javaslatot maga sem terjeszthetett az állandó bizott- ság elé, mivel tagjai közül egyenlő számmal voltak az egységes- és külön tanterv hívei. Az állandó bizott- ság mindegyik tagjának hozzászólása után, a szakbi- zottság előadójának kivételével, egyhangulag az egysé- ges tanterv mellett nyilatkozott s ilyenül takintí azt a tantervet, amelyet a teljesen kifejlesztett, hattanítóju osztott népiskola számára már elkészített. A szakfér- liai és szakkörök által oly beható érdeklődéssel vita- tott ezen fontos kérdés tehát legközelebb a törvény- hozás intézkedésével fog eldöntetni.

CSARNOK.

A remény volt....

A remény volt eddig, egyetlen barátom,

Elhagyott örökre, nem is igen bánom.

Ugy sem volt ő hozzám soha igaz barát,

Röpke volt hűsége, miként a délibáb.

Életem folyamán mindég csalatkoztam,

Füstbe ment terveim felett sopánkodám.

Egyszer csalatkoztam, — más is csalatkozott?!

De biztam, — barátom: a remény biztatott.

Igy ment ez sokáig, sokszor csalatkoztam,

Elhagyott barátom: — egyedül maradtam, —

Uj barátom akadt: a hervasztó bánat,

Együtt maradtunk most: a míg ez is elhagy.

Egyre kérlek téged keserves barátom,

Ne hágyj el - légy velem, míg szemem lezárom:

Halj meg velem te is, síromba tegyenek

Örökre vesszen el velem a te híred!

Szelid Tigris.

Szerkesztői üzenetek.

Nagypulykai Pulykay Pálné urnőnek. Még ez is!? Szegény fejem, még azzal is törjem a mi a gazdasz- szonykodás körébe vág. Vagy talán próbára akar tenni Nagysád?! Jó. Azért is megmutatom a jövő számban, hogy — bár sarokba vagyok szorítva a felvetett kérdéssel, — azért meg fogok felelni rá. Kérek időt a tanulmányozásra.

NYILTTÉR*).

A megagyabugyált borbély.

Közbeszéd tárgya, hiszen nagyon sokan lát- ták, hogy három nő istentelenül megpálcázott Petrozsény főutcáján, fényes nappal egy „Istenes“ borbélyt. Ennek oka pedig az volt, hogy a híres „Hugli., rászédett egy nőt, a ki talpra állította a henezegő nőcsábítót, a ki férfias bátorsággal, bak- kecske módra ugrálva menekült a hóban a három nő elől. Ő hősiessen elfutott, de a gyalázatot nem mossa le róla még a „körösi szenteltvíz“ se. Az a fenyegetőzése se használ, hogy ha imádottja eltávozik, föbe lövi magát. A közimulatatásnak át- adja a derék férfiút:

Egy érdeklődő.

*) E rovatban közlöttékért nem vállal felelőséget a Szerk.

HIRDETÉSEK:

Legelősebb beszerzési forrás jó óráknak 3 évi írásbeli jótállással.

Konrád János

óragyár és aranyárak szállításiháza
BRÜX (Csehország)

ajánlja legszigorubb kezességű 15 év óta legjobb hír- ben álló gyártmányait.

Órák-, arany- és ezüstárakban

A czég a es. és kir. birodalmi sással van kitün- tetve. Birtokosa arany és ezüst kiállítási ér- meknek, valamint ezekre menő írásbeli el- ismerő leveleknek. Az összes árak a es. kir. fémjelző hivataltól vannak f. l. vizsgálva és fémjelezve. Megnemfelelő becsérölve vagy ki- vánatra a pénz visszafizáltatva lesz; en- nélfogva minden kockázat ki van zárva.

Valódi ezüst remt. óra frt 5.80, duplafedelű frt 7.75, 6 nickel remt. óra frt 3.75; ezüst női remt. óra frt 7.75; valódi 14 kar. arany női remt. óra frt 14.—, arany gyűrűk drbja frt 2.25.

Valódi ezüst panczél-lánczok es. és kir. fémjelzéssel 30 cm. hosszú 15 gr. nehéz súlyú frt 1.20, 20 gr. súlyú frt 1.50, 30 gr. súlyú frt 2.20.

Fizetés fejében bármely országbeli levéllélegek is elfogadhatnak.

A szállítás utánvét vagy az összeg előleges be- küldése ellenében történik.

Gazdagon illusztrált árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik.

ZENETANITÁS.

Mély tisztelettel alulírott tudomására hozza a szíves érdeklődőknek, hogy **vonóhangszeren és cziperán** hajlandó felnőtteket és növendékeket nemre való tekintet nélkül, igen előnyös feltételek mellett tanítani.

Petrozsény, 1901. febr. 1.

Tisztelettel:

Kubata Béla,

a „Salgó-Tarjáni Köszénbánya Rt.-Társulat“ petrozsényi zenekarának karmestere.

Sándor József

építési vállalkozó

Petrozsény.

Elvállal bármily nemű építkezéseket, átalaki- tásokat és bármely e szakba vágó munkálatok végzéseit, valamint tervezetek és költségvetések készítését a legjutányosabb árak mellett.

Tisztelettel:

Sándor József

okl. kőműves-mester.

Könyvkötészetemet

az igényeknek megfelelően a ként rendeztem be, hogy minden, ezen szakmába vágó megbízatást a legpontosabban, legjutányosabban és a legmesz- szebb menő kívánalmaknak megfelelően teljesíteni- képes vagyok. *A legegyszerűbb- és legdiszes könyvkötésseli munkálatokat, szallagfelirat. aranyosításokat s e nemű díszmunkála- tokat* teljesítem s a n. é. közönség pártolását tisztelettel kérem

Figuli Antal.

Termény-, lisztüzlet és vegyeskereskedes.

Tiszteletteljesen tudomására hozom Petro- zsény és vidéke nagyérdemű közönségének, hogy a több mint egy évtized óta fenálló, **Steiner Vilmos-féle**

termény- és lisztüzletet

átvettem azt és a **vegyeskereskedést** Petrozsény főutcáján lévő Steiner Vilmos-féle házban az eddigi üzlethelyiségben folytatom s főtörek- vésem leendő, hogy az itteni viszonyok között általánosan érzett szükséglet kielégítésére szol- gáló ezen terményüzlet jó hírnevét ne csak fen- tartsam, hanem jutányos és jó árak kiszolgálásá- val fokozzam. Közvetlenül a termelőktől szerzem be s így nagyban és kicsinyben jutányosan szol- gálhatom ki buza, rozs, tengeri, árpa, zab és mindenemű **aradi lisztárui**mat.

Ezen felül vegyeskereskedésemet is bátor- kodom a n. é. közönség kegyes pártfogásába a legmélyebb tisztelettel ajánlani.

Szüszer Bernát.

Ház eladás.

Aninosza község központján, főfor- galmi helyén lévő egészen új, szilárd anyagból épített 10 évig házadómentes és bérlet útján ez időszert 200 koro- nát jövedelmező s üzlet vagy lakhelyi- ségül igen alkalmas, tehermentes

házamat

továbbá a mellette lévő 460 □-öl **ker- tet** igen előnyös feltételek mellet sza- badkézből eladom.

Venni szándékozóknak készséggel adok szó- vagy írásbeli felvilágosítást.

Simon Balázs.

Lupény, 1901. január hó.

HAZAI IPAR!

Wein Károly és Társai

szövőgyár, **KÉSMÁRK**

elismert hírneves

Szepességi vászon

és

Damaszk árui

minden nagyobb üzletben kaphatók.

9-10

Gyáraiból szár- mazó minden darab áru

ezen védjeggyel van ellátva.

HAZAI IPAR!